

Kedves Testvérek!

Utólag másként látunk dolgokat, de mennyire más benne lenni. Utólag sok minden értelmet nyer, de vajon miközben zajlik, nem vagyunk-e elveszettek, kétségbeesettek, összetörtek? Örülni, ujjongani a szenvedés között is: nem csak utólag lehetséges? Miután értelmet nyert? Miután visszatekintettünk és azt mondtuk: megérte... miután megszűnt és már csak egy emlék. Talán ezért is beszél ennyire nyomatékosan Jézus erről az Őt hallgatónak: mert a szenvedés, az üldözés és kín utólag sokszor értelmet nyerhet és részévé válik az élettörténetnek: torzul is az emlékekben az, ami valójában történt. De Jézus sokkal inkább arról beszél itt, hogy aki Vele együtt szenved, aki Érte szenved, az már a szenvedés és üldözés közben is megtapasztalhatja, megélheti azt, ami emberileg lehetetlen. A boldogmondások utolsó három verse azoknak az embereknek szól, akik közvetlenül is meg fogják tapasztalni, a bőrükön fogják érezni azt, mit jelent Krisztusért szenvedni. Milyen távoli lehet ez a számunkra. Történelem. Mi közünk nekünk ehhez? Ne vedd el magadtól ezt a témát, ezt az Igét úgy, mint ami téged nem érint, hiszen téged nem üldöznek a hited miatt. Ezen a mai istentiszteleten nem arra hívlak benneteket, hogy emlékezzünk mártír elődeinkre, az őskeresztyénekre, vagy épp a gályarab prédikátorokra, esetleg a kommunista terror során meghurcolt keresztyén testvéreinkre és hosszan folytathatnám a sort, hanem hogy egyrészt kapcsolódjunk. Isten népe, az egyház, Krisztus teste ugyanis mindazok közössége, akiket a világ kezdetétől fogva annak végéig az Ige és Szentlélek által az Atya egybegyűjt és oltalmazza s megtartja őket. Így vall erről a Heidelbergi káté. S azt is hozzáteszi végül: „...és hiszem, hogy annak én is élő tagja vagyok és az is maradok.” És ha ez igaz rád és rám, akkor részei vagyunk az üldözésnek, a sorsközösségnek az évszázadokkal ezelőtt élt testvéreinkkel és a ma, a világ más részein élő keresztyén testvéreinkkel is, akiket bánanak a hitük miatt. Másrészt nem feledjük, hogy Isten Nagy Történetének részesei vagyunk: Ő tartja a kezében a világ sorsát: a Szentírásban előttünk van, hogy teremtéstől az új teremtésig hogyan bontakozik ki Isten szabadítása, Isten országának eljövetele. Tudhatjuk, hogy ebben benne van, hogy Krisztus tanítványait üldözik és lesz szenvedés emiatt. És mivel mi is a részei vagyunk ennek, mi is feltehetően fogunk szenvedni valamilyen formában, ha Krisztust követjük. Egyénileg és gyülekezeti szinten is. És azt is tudjuk, hogy minden szenvedésnek van vége: akik Krisztusban vannak, azoknak része van Isten új teremtésében. Ezzel a reménységgel vagyunk együtt ma is a gyülekezet közösségében. Alázattal, bűnbánattal és józansággal legyünk együtt ezen a mai istentiszteleten és engedjük, hogy Isten Lelke munkálkodjon az Igén keresztül bennünk és közöttünk!

1. „Boldogok, akiket az igazságért üldöznek, mert övék a mennyek országa.”

„A szenvedés az igazi tanítványság jele...” – mondta Bohnhoeffler a mártír teológus, akit a Harmadik Birodalomban ölték meg hitvalló kiállása miatt. Egyesek következménye ez annak, ha a tanítványok benne élnek a világban és bizonyosságot tesznek Krisztusról. Az igazság itt ugyanis nem valamilyen általános filozófiai fogalmat jelöl. Nem is a saját igazunkat egy-egy kérdésben, hanem sokkal inkább Isten igazságát, Isten szavát. A világ ezt sosem viselte jól, mindig is zavaró volt ez a kizárólagosság, ez a megváltoztathatatlan külső tényező: a teremtő Isten rendje, törvénye és igazsága. Van-e bármi jelentősége ma ennek az igazságnak? Világunk, kultúránk az egy igazsággal kapcsolatban cinikus, megvető, primitívnek tartja, pláne azt, aki az egy igazságért kész akár szenvedni, azaz vállalni a kereszthordozást, mint a Mester. Azt láthatjuk (visszatekintve, de napjainkban is), hogy az igazság kimondása és képviselése a leginkább azért ennyire jelentős, mert a kontroll és vezetés kérdésévé válik. Akié az igazság, az irányíthat, az mondhatja meg mi a jó és rossz. És ha Istennek van igazsága, akkor Ő mondja meg bármiről, hogy helyes-e vagy sem, tehát Ő irányít. Ez az, amit nem tud elviselni bárki, aki Istentől elszakadva él, mert ez fájdalmas és leleplező. És ezért bántja azt, aki ezt kimondja, képviseli, hirdeti és éli. És ez akkor is így van, ha az evangéliumot hirdetjük, mert az nem érthető a bűnről való beszéd nélkül. Akkor is így lehet, ha az igazságot szeretettel hirdetjük. Meg kell tanulnunk képviselni Isten igazságát és nem megvédeni azt: ezt nagyon könnyű összekeverni. Nem keverni a saját gondolatainkkal, akár emberi indulatainkkal, szándékainkkal. De ezt hiszem, ami minket inkább fenyeget, ma élő keresztyéneket, Isten népét, az sokkal inkább három dolog ebben a kérdésben: Az Isten Igéjét hirdető hiteles, józan, bátor, kiegyensúlyozott bizonyágtétel helyett a keresztyének először is jó emberek szeretnének lenni, illetve annak szeretnének látszani. Ez pedig saját öngigazolás, nem is lehet teljesen igaz, de elveszi az evangélium üzenetének lényegét (hogy egyedül Isten jó és Ő szabadít meg minket minden gonoszságunktól). Másodszor a keresztyének gyakran fölényesek, fölérendelődnek és képesek visszaélni Isten igazságával: mások ellen használják. Hogy ne érje őket üldözés, előbb másokat üldöznek akár vele, másokat rekesztenek kis és bélyegeznek meg. Ennek is tanúi lehetünk – ez sem az, amira Isten hív minket. Ez a fajta offenzivitás távol áll Krisztustól. A harmadik pedig, hogy a keresztyének egyszerűen láthatatlanok lesznek egy társadalomban, elnémulnak, befelé fordulnak, nem szólalnak meg, nem élnek a hitüket, nem hirdetik az evangéliumot, hanem teljesen asszimilálódnak. Vizsgáljuk meg magunkat, melyik ponton lehetünk érintettek és miben hív a mi Urunk kilépésre, változásra, megtérésre bennünket?

2. „Boldogok vagytok, ha éniattam gyaláznak és üldöznek titeket, és mindenféle rosszat hazudnak rólatok.”

A második Ige hasonló az előzőhöz, de tovább bontja a képet: kiemeli a Krisztussal való sorsközösséget. Jézus arra viszi a fókuszot, hogy a miatta való üldözés az, amiben boldogság rejlik és amiben a helyünkön lehetünk. Azért is fontos ezt hangsúlyozni, mert nagyon sok minden miatt érhet akár hátratételek, szenvedés egy keresztyént – ami nem a hite miatt történik. Ezért a legfontosabb, hogy alapból Krisztus követésében éljünk minél inkább: ha Vele járunk, ha Benne vagyunk, akkor lehet részünk a valóban Érte és Miatta érő üldözésben. Ezt egyébként sokan nem tudatosítják magukban, mikor Krisztus követése mellett döntenek: ez bizony ezzel is jár. Olyan, mintha ez egy apróbetűs rész lenne, amit nem mindenki olvas el az elején. Mennyire érdekes, mi jut eszünkbe arról, hogy krisztusi? A legtöbb embernek egy „hippi Jézus” él a fejében: béke, szeretet, elfogadás, önzetlen segítség: ezeket képviseli és követőtől is ezt várja el. A Bibliában előttünk lévő Jézus olykor igen kemény, ítéletet is mond, szembesít és konfrontálódik. Itt éppen arra hívja fel a figyelmet, hogy az üldöztetésnek történnie

kell, történni fog és ezelől nem lehet kitérni. Sőt, a boldogmondások része, azaz a Krisztus követésének is szerves része. Van ugyanakkor vigasztalás és reménység is ebben: a „Miattam” gyaláznak kifejezésben benne van az is, hogy Krisztus elhordozza azt értünk, helyettünk! Az Ő szabadítása, jelenléte és együttérzése azé, aki Őt követve szenved. A Krisztusért vállalt szenvedésben van boldogság, hiszen ez Isten országa részeként összekapcsol másokkal is. Miért imádkozunk hát? Természetesen imádkozunk a békéért, hogy ne legyen szenvedés, de ha pedig van, akkor a hűséges helytállásért, kitartásért, bizonyosságtételért kell imádkoznunk. A sorsközösség Isten népében pedig nagyon fontos, hogy megjelenjen más testvérek felé is, akik a világ különböző részein átélik a szenvedést. Az üldözés egy érdekes része a hazugság: Krisztus követőiről mindenféle rosszat hazudnak. A gonosz, a hazugság atyja ezzel a fegyverrel próbálja hiteltelenné tenni Krisztus követőit. A hazugság olyan fegyver, ami ellen nagyon nehéz küzdeni. Természetes, hogy megjelenik akkor, amikor az igazság megszólal, hiszen az egy igazsággal szemben csak hazugság lehet minden más állítás. Krisztus követőit megkérdőjelező hazugságok tehát újra és újra lesznek, amelyek azért fájdalmasak, mert sokszor ezeket tényként kezelik, nem lehet vitatkozni velük, megcáfolni őket. De Krisztus legyőzte a hazugság atyját és egy nap mindenki számára világsossá válik az Isten igazsága.

3. „Örüljétek és ujjongjatok, mert jutalmatok bőséges a mennyekben, hiszen így üldözték a prófétákat is, akik előttetek éltek.”

Az üldözés kapcsán feltűnő a prófétákkal, az ószövetségi vértanúkkal való sorsközösség is. Nem mondhatja egy keresztyén, hogy „Miért történik ez velem?” – hiszen ez történt évszázadokon át mindazokkal, akiket az igazság miatt üldöztek. Akit Krisztusért üldöznek, az bekapcsolódik a hitvallók sorába, akiknek részük van Isten országában. Ez a jutalom. „Az üldözésnek keserűséget, csüggedtséget kellene okoznia; ehelyett azonban az ember egész lényét áthatja az öröm («ujjongás») amiatt, hogy a szenvedést elviselve tanúságot tehetett az igazsághoz, a Krisztushoz («énmiattam») való hűségéről.” Látunk kell azt is, hogy az üldözés lényege nem csupán a fájdalom okozása, hanem a kitesztés a társadalomból, a többségből, a nagy közösségből. Az üzenet az, hogy nem vagy jó, nem kellesz, zavarasz. A létjogosultságot próbálja megkérdőjelezni és elvenni – és pontosan itt van Krisztus gyermekeinek a reménye. Ezért lehet örülni és ujjongani. Hiszen a mi valódi otthonunktól nem foszthat meg senki, a legmélyebb odatartozástól nem választhat el semmi. Semmilyen üldözés sem foszthat meg a mennyei polgárságtól, a szerető mennyei Atyától. Ez az öröm és ujjongás valódi mély oka – senki sem élvezi a szenvedést, csak képes túllátni azon. A lekióban azt is olvastuk, hogy a Lukácsnál lévő boldogmondásoknál hogyan szerepel ez a szakasz. Figyelemreméltó az, hogy ott kiemeli: van, aki ujjonghat és örülhet, de van, akinek „jaj”. Aki most jóllakott, aki gazdag és akiről minden ember jót mond. Úgy tűnik, hogy a jólét, a gazdagság hamis biztonsága a mindenkinek való megfelelés vágya nagyobb veszély, mint maga az üldözés. Ehhez tudok magam is kapcsolódni, hiszen tapasztaltam, hogy a jólét, a hamis biztonság és az ellentmondás nem tűrő gondolkodás miként vált ki ellenállást, dühöt és kisebb-nagyobb mértékű üldözést, fenyegetést és ehhez kapcsolódóan szenvedést. Engedjétek meg két személyes példát ehhez kapcsolódóan. Az első akkor ért, amikor két és fél évvel ezelőtt egy televízióban is elhangzó ígéhirdetés után, amiben Krisztus uralmát hirdetem, és átadtam Isten igazságát, amit megértettem arról, mit jelent Krisztust követni? Mit jelent kiállni Krisztus igazsága mellett és hirdetni az Ő uralmát? Mit jelent nem felvenni azt az álláspontot, hogy mindenki csak jót mondjon rólunk és szembesíteni Isten Igéjével. Megtérésre hívtam mindenkit, aki felismeri magában a „hübriszt”, a gögöt és felsőbbrendűséget, bűnbánatra, bátor kiállásra Krisztus igazsága mellett, megszólítottam vezetettet és vezetőt, előljárót és követőt. S erre oly mértékű reakció és támadás érkezett, amit magam sem gondoltam. A világból és az egyházból egyaránt. Nyílt támadást, rágalmazást, kaptam halálos fenyegetést is, hazugságokat a hátam mögött, és sok-sok nagy-nagy hívő testvér hallgatását és elhatárolódását. És a legnagyobb csüggedésben ez vigasztalt: ez ezzel jár. Krisztus nem hagy el, ő az, akire számíthatok, aki megvéd.

A másik saját példa a doktori dolgozatom védelme körüli szakmai viták, ahol újra és újra abba futottam teológusként, hogy mikor egy tudományos munkában leírom az evangéliumot és arra jutok, hogy egyedül a Krisztus szabadítása a megoldás elveszettségünkre és küzdelmeinkre, akkor újra és újra tudománytalansággal vádoltak. Szóban és leírva megkaptam a gúnyt, a cinizmust, azt, hogy ne prédikáljak egy doktori dolgozatban. Megalázó volt, mások előtt is elhangzott. Ebben a helyzetben nagyon vigasztaló volt ezt együtt hordozni testvérekkel, akik erősítettek, amikor nagyon nehéz volt.

Ne legyenek tehát kétségeink: üldözések lesznek és részünk is lesz ebben: a küldetés, hogy álljunk egymás mellé, ne némuljunk el és ne legyünk naivok és ne gondoljuk, hogy ez velünk nem történhet meg.

Befejezés

Négy kis gondolatot hadd osszak meg befejezésésként:

1. Kálvin így fogalmaz ennek az Igének a kapcsán: Úgy legyünk békeszeretők, hogy Isten dicsőségét ne csorbítsuk! Ez a gondolat vezérelhet minket a mindennapjainkban. Nem lehet mindenkivel békességben élnünk!
2. Fogadjuk el, hogy adott helyzetben az üldözés sokféle irányból jelentkezhet – akár Isten népéből, az egyházból is. Ez fájdalmas és meglepő, de valóságos.
3. Mindeközben tudjuk, hogy a Pártfogó, a vigasztaló, a Szentlélek velünk van és megtanít mindarra, amire szükségünk van. Az apostolokat is betöltötte a Szentlélek, amikor szükségük volt a vallatások során bölcs szavakra. Isten népe tapasztalata, hogy nem hagyja magukra, nem hagyja árván a szenvedőket, hanem velük van, megőrzi és megtartja azokat. A Heidelbergi káté bizonyosságtétele is ez: Isten az Ő népét oltalmazza és megtartja a világ kezdetétől fogva annak végéig.
4. Isten előtti felelősségünk: hogy folyamatosan feltegyük a kérdést: mi az, ami nem a hitünk miatti üldözés...? A szenvedés is lehet önközpontú, saját magunk köré szervezett – ettől óvjon meg minket a mindenható Isten! Önismeret, önreflektivitás, alázat szükséges ehhez: Hol válik szét a Krisztusért üldözés és a békétlen természetünk, stb.?

Krisztus tehet szabaddá elengedni a felesleges büntudatot, amiért éppen nincs szenvedés. Ő segíthet jelen lenni a hitvalló helyzetekben és hitvallást tenni, megállni hűségesen az üldözés idején. Ő taníthat közösséget vállalni a szenvedő testvéreinkkel, hiszen egy test része vagyunk.

Amen!

Thoma László